

408

vēst. izziņa

PSRS Valsts Rīgas Operetes teātris
F. 408

vēsturiskā izziņa
par 1946 - 1984. g.

V ē s t u r i s k ā i z z i ņ a .

LPSR Valsts Rīgas Operetes teātris savu darbību sāk ar Latv.PSR Tautas Komisāru Padomes 1945.g.6.dec.lēmumu Nr.II27^x).

Līdz 1963.g.8.aprīlim /LPSR MP lēmums Nr.216/ teātris saucās par LPSR Muzikālās Komēdijas teātri.

Teātris atradās LPSR Tautas Komisāru Padomes Mākslas lietu parvaldes pārziņā līdz 1946.g.martam, bet no 1946.g. LPSR MP Mākslas lietu parvaldes pārziņā. Pēc LPSR Kultūras ministrijas dibināšanas - 1953.g.12.maijā, teātris pāriet ministrijas pakļautībā.

Teātra kadri komplektējās no likvidētā strādnieku teātra. No šī teātra uz Muzikālo komēdiju pārnaca strādāt māksliniecis-
skais vadītājs Arnolds Stemps, kurš par režisoru nostrādāja no 1945.g.-1947.g., dekorātors Leonīds Banga, aktieri V.Ruško, H.Misiņš, Z.Pupšto, V.Auziņa, M.Vērdiņš u.c.

Lai gan teātrim piešķīra bijušā kinoteātra "Kazino" telpas Ļeņina ielā 96 un reizē sāka risināt teātra izbūves projektu, praktiski teātrim telpu nebija. Izrādes nebija no 1946.g. - 1948.g.Krievu drāmas teātra telpās, Jelgavas teātrī /Pārdaugavā/ Jaunatnes teātra un Būvstrādnieku kluba telpās.

Teātra darbību atklāja 1946.g. ar I.Kalmana opereti "Monmartra vijolīte" /pirmizrāde 25.VIII/. Režisors izrādei bija A.Stemps, dirigents E.Tons, dekorators L.Banga un baletmeistars E.Pļevickis.

Pirmais teātra direktors bija Melnalksnis, māksliniecis-
kais vadītājs A.Stemps, galvenais dirigents E.Tons, galvenais dekorātors - L.Banga un baletmeistars E.Pļevickis.

Gandrīz reizē ar Latviešu trupu nodibinājās arī krievu trupa. Sākumā ar atsevišķu māksliniecisko vadītāju L.Gureviču, vēlāk V.Gofratu. Pirmajās izrādēs piedalījās teātra vadošie aktieri K.Šteinbergs, V.Auziņa, M.Zirdziņa, M.Vērdiņš, O.Kūns, Z.Pupšto u.c.

1948.g. teātrim iekārto pagaidu telpas Kirova parkā, kur izrādes notiek līdz 1952.gadam. 1952.g. nobeidz teātra stacionāro telpu izbūvi Ļeņina ielā 96 un teātra laudis atsāk darbu jaunajās, plašajās telpās ar 800 skatītāju vietām zālē.

^x) CVORA F.Nr.270, apr.Nr.2, I. Nr.120.

Pārejot jaunajās telpās, vadību pārņem: direktors V. Bergmanis, galvenais režisors Čuvašijas APSR Nopelniem bagātais skatuves mākslinieks B. Praudiņš, galvenais dirigents T. Vējš, galvenais dekorators L. Banga, baletmeistare LPSR Nop. bag. skat. māksliniece H. Tangijeva-Birzniece. Jaunās telpas atklāja ar J. Miļutina opereti "Trembita" latviešu un krievu valodā. Pirmizrāde - 1952.g. 17. III un 7. IV.

Nozīmīgu darbu teātra mākslas dzīvē ir ieguldījis galvenais dirigents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks Teodors Vējš, kurš teātrī strādāja no 1945.g. līdz 1963.gadam.

Kopš 1963.gada par teātra galveno dirigentu strādā Mendelis Bašs. Pāris sezonas teātrī darbojās tādi dirigenti kā E. Tons, J. Kaijaks un A. Kuriševs. Kopš 1948.gada sezonas, teātrī daudzas izrādes meistarīgi dirigē J. Polomskis. Daudzus iestudējumus ar paliekošu nozīmi latviešu padomju teātra mākslā deva teātra galvenais režisors (1952.-1955.g.) B. Roščins sadarbībā ar dirigentu T. Vēju. Tapa tādi iestudējumi kā J. Miļutina operete "Trembita" (1952.g. 17. III un 7. IV), J. Štrausa klasiskā operete "Sikspārnis" (1953.g. 16. III) u.c.

1954.g. pirmo reizi teātrī tika iestudēta latviešu padomju komponistu originālluga LPSR Nopelniem bag. mākslas darbinieka A. Žilinska un Elīnas Zālītes muzikālā komēdija "Zilo ezeru zemē", kas ar lieliem panākumiem dzīvoja uz teātra skatuves 1956.g. sezonā. "Zilo ezeru zemi", izbraukuma variantam, iestudēja H. Misiņš.

No 1954.g.-1963.g. par teātra galveno režisoru strādā B. Praudiņš. Viņš 1955.g. iestudē otru latviešu origināllugu, Ādolfa Alunāna dziesmu spēli "Seši mazi bundzeniņi". Mūziku lugai komponē LPSR Nop. bag. mākslas darbinieks A. Žilinskis.

Horeogrāfijas laukā nozīmīgi ir H. Tangijevas-Birznieces ieguldījumi aktieru trupas profesionālā līmeņa celšanā. 1951.g.-1957.g. H. Tangijeva-Birzniece strādā par teātra galveno baletmeistari. Labākie viņas iestudējumi ir I. Dunajevska operete "Brīvie vēji" (1952.g. I., 2.V), J. Štrausa "Sikspārnis" (1952.g. 9. XII), I. Kalmana "Silva" (1953.g. II. XI), P. Abrahama "Havajas puķe" (1956.g. 30. XII). Daudzas horeogrāfijas operetām ir veidojuši V. Bļinovs, N. Cukānovs, arī ilggadīgie operetes teātra baleta solisti R. Greņģe, O. Kizimova, A. Egle u.c.

Kopš 1949.g. par teātra galveno scenogrāfu strādā L.Merkmanis. Veiksmīgi viņš ir veidojis dekorācijas gan klasiskajām operetēm I.Kalmana "Silvai", F.Lehāra "Jautrai atraitnei", Ž.Ofenbaha "Zilbārdim" u.c., gan arī mūsdienu padomju komponistu operetēm J.Miļutina "Čanitas skūpstis", V.Muradelli "Meitene ar zilām acīm" u.c. 1958.g. režisors B.Praudīšs iestudē jaunu latviešu padomju komponista N.Zolotonosa origināldarbu muzikālo komēdiju "Kad Ādams atvaļinājumā". Baletu šai izrādei iestudē teātra galvenā baletmeistare E.Drulle.

1963.gada sezona teātrim ir ļoti interesanta un radoša. Par galveno režisoru teātrī sāk strādāt LPSR Nopelniem bag. mākslas darbinieks Voldemārs Pūce.

Šajā sezonā skatītāji pirmo reizi tiekas ar jauna veida opereti - estrādes opereti "Annele". Mūziku "Annelei" komponē E.Īgenberga sadarbībā ar dzejnieku J.Osmāni. Šai izrādei par režisoru-inscenētāju kļūst V.Pūce, dirigents ir Gunārs Ordellovskis, scenogrāfs L.Merkmanis. Viņš interesanti risina lugas dekoratīvo noformējumu.

Otrs ļoti nozīmīgs notikums 1963.g. teātra sezonā ir PSRS Tautas skatuves mākslinieka Eduarda Smiļga inscenējums J.Sviridova operetei "Dzirksteles". Šajā laikā viss kolektīvs ar lielu interesi un aizrautību strādā pie lugas iestudēšanas.

1964.g.4.oktobrī notiek jauna A.Žilinska un V.Vīgantes muzikālās komēdijas "Dzintarkrasta puīši" pirmizrāde. Lugu iestudē Akadēmiskā drāmas teātra režisors A.Jaunušāns. 1967.gadā Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50.gada dienas vēltītajā vissavienības konkursā par labāko origināldarbu - E.Īgenbergas un J.Osmāņa operetei "Annele" piešķir pirmās pakāpes diplomu, bet A.Žilinska un V.Vīgantes operetei "Dzintarkrasta puīši" vissavienības trešās pakāpes diplomu un laureāta nosaukumu izrādes kolektīvam.

No 1966.g.teātri vada direktors A.Alviks. Teātrī sāk strādāt režisors K.Pamše un baletmeistare LPSR Nop.bag. skatuves māksliniece J.Pankrate. Sadarbojoties abiem māksliniekiem top tāda interesanta operete kā K.Portera "Skūpsti mani, Ket!"

Veiksmīgas dekorācijas izrādei veido tikko Mākslas akadēmiju beigušais scenogrāfs A.Merkmanis. Blakus stacionārām izrādēm teātris visu laiku apkalpo arī republikas perifēriju, bet pēc štatu palielināšanās notiek vasaras viesizrādes ārpus mūsu republikas robežām. (Ļeņingradā, Sverdlovskā, Murmanskā, Penzā, Tallinā, Minskā u.c.) Divdesmit divos teātra darbības gados (1945.-1967.g.) iestudētas pavisam 142 izrādes (ieskaitot arī atjaunojumus).

II.

Pastāvīgi glabājamo dokumentāro materiālu zinātniski - tehniskā apdare notiek pirmo reizi 1967.g.-1969.g. Pastāvīgā glabāšanā atstātas 525 gl.v.¹⁾ no tām personālais sastāvs - 189 gl.v. Noformējot dokumentāro materiālu vērtības ekspertīzes, rezultātus, sastādīti 6 apraksti.²⁾

Apraksts Nr. 1 - ietver sekretariāta, repertuāra daļas, literārās daļas un kadru daļas pastāvīgi glabājamos dokumentāros materiālus par 1946.-1965.g. - pavisam 61.gl.v.

Apraksts Nr. 2 - inventarizētas programmas, lugu eksemplāri un afišas, pavisam 236.gl.vien. par 1945.g.-1965.g.

Apraksts Nr. 3 - inventarizēti grāmatvedības dokumentārie materiāli par 1946.g.-1965.g. - 31.gl.vien.

Apraksts Nr. 3-p-ietver grāmatvedības personālā sastāva dokumentāros materiālus par 1945.-1965.g. - 108. glab.vien.

Apraksts Nr. 4-p-ietver kadru daļas pastāvīgi glabājamos dokumentāros materiālus par 1945.-1965.g. - 81. gl.vien.

Apraksts Nr. 5 - inventarizēti Vietējās komitejas dokumentārie materiāli par 1955.g.-1965.g. - 8.glab.vien.

Aprakstos dokumentārie materiāli inventarizēti pēc nomināli hronologiskā principa, saistījumā ar tematisko.

Pastāvīgā glabāšanā atstātie dokumentārie materiāli raksturo IFSR Valsts Rīgas Operetes teātra darbību: Mākslinieciskās padomes sēžu protokoli, plāni, atskaites, finansu dokumentācija, kā arī personālā sastāva dokumentārie materiāli: darbinieku saraksti, personiskās lietas u.c.

Fotopozitīvi inventarizēti par 1945.g.-1965.g. foto.

Vēsturisko izziņu sastādīja

arhivāre:

/M.Skrīvere/

1969.g. " _____ "

1, 2) Regulāri kārtojot dokumentus par turpmākajiem gadiem, lietu skaits visos aprakstos attiecīgi tiek papildināts.

LATVIJAS PSR KULTURAS MINISTRIJA

VALSTS RĪGAS OPERETES TEĀTRIS

Rīgā, Leņina ielā 96, indekss 226001
Tel. direktors — 271264,
direktora vietn. — 278661,
galv. administrators — 273788

Norēķinu rēķ. 000601906 Rīgas pils.
norēķinu operāciju pārvalde
Sociālā banka

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ
ЛАТВИЙСКОЙ ССР

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
РИЖСКИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТТЫ

г. Рига, ул. Ленина, 96, индекс 226001
Тел.: директора — 271264,
зам. директора — 278661,
гл. администратор — 273788

Расчетный счет 000601906 в операционном управ-
лении «Жилсоцбанка» г. Риги

Nr. _____

Uz/Ha Nr. _____

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS TURPINĀJUMS

I.

Laiks posmā no 1973.g.-1984.g. teātra pakļautība,
struktūra, nosaukums un funkcijas nav mainījušās.

2.

Pastāvīgi glabājamie un personāla sastāva dokumenti
sakārtoti par 1973.g.-1984.g.

Apraksts Nr.1 ierakstītas lietvedības pastāvīgi glabā-
jamās lietas par 1973.g.-1984.g.

Apraksts Nr.2 ierakstīti radošā darba dokumenti par
1973.g.-1984.g.

Apraksts Nr.3 ierakstītas grāmatvedības pastāvīgi
glabājamās lietas par 1973.g.-1984.g.

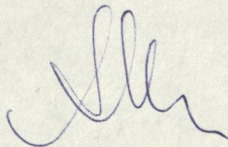
Apraksts Nr.3p ierakstītas grāmatvedības personāla
sastāva lietas par 1973.g.-1984.g.

Apraksts Nr.4p ierakstītas kadru daļas personāla
sastāva lietas par 1973.g.-1984.g.

Apraksts Nr.5 ierakstītas Vietējās Komitejas un Tau-
tas kontroles pastāvīgi glabājamās lietas par 1965.g.-
1984.g.

Visas lietas aprakstos sistematizētas pēc nomināli
hronoloģiskās pazīmes.

Izziņā sastādīja
Kadru dienesta vsd.

A. Melne

VALSTS RIGAS OPERETES TEĀTRIS

Rīgā, Leņina ielā 96, indekss 226001
 Tel. direktors — 271264,
 direktora vietn. — 278661,
 galv. administrators — 273788

Noreķinu rek. 000601906 Rīgas pils.
 noreķinu operāciju parvalde
 Sociālā banka

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
РИЖСКИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТТЫ

г. Рига, ул. Ленина, 96, индекс 226001
 Тел: директора — 271264,
 зам. директора — 278661,
 гл. администратор — 273788

Расчетный счет 000601906 в операционном управ-
 лении «Дискобанка» г. Рига

Nr. _____

Uz/На Nr. _____

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS PĀRĪSKĀJUMS

I.

Laikāno no 1985.g.-1991.g. teātra pakļautība, struktūra un funkcijas nav mainījušās. Mainījies augstākstāvošās iestādes nosaukums:

- līdz 31.08.88. - LPSR Kultūras ministrija,
- no 31.08.88. - 01.01.90. - LPSR Valsts Kultūras Komiteja
- no 01.01.90. - 04.05.90. LPSR Kultūras Ministrija
- no 04.05.90. - LR Kultūras Ministrija,

2.

Pastāvīgi glabājamie un personālā sastāva dokumenti sakārtoti par 1990.g.-1991.g. Aprakstā Nr.1 ierakstīti lietvedības pastāvīgi glabājamās lietas par 1990.g.-1991.-pavēles, atskaites, sarakste.

Aprakstā Nr.2 ierakstīti pastāvīgi glabājamie radošā darba dokumenti par 1991/90 - 1991/92.g. sezonām - lugu eksemplāri, kostīmu skices, programmas, afišas.

Aprakstā Nr.3 ierakstītas grāmatvedības pastāvīgi glabājamās lietas par 1990.g.-1991.g. - štatu saraksti, finanšu plāni, bilances, galvenā grāmata.

Aprakstā Nr.3 pierakstītas darbinieku algu kartītes par 1990.g.-1991.g.

Aprakstā Nr.4p - ierakstītas pavēles par personālo sastāvu, darbinieku personīgās lietas, kā arī darbinieku personas kartītes par 1990.g.-1991.g.

Visos aprakstos lietas sistematizētas pēc nomināli - hronoloģiskās pazīmes. Lietu sastāvs saglabājies pilnīgi.

Kadru dienesta vad.

A.MELNE

Vēsturiskās izziņas turpinājums

I

Laikā no 1992.g.-1996.g. teātra struktūra un funkcija nav mainījušās. Mainījies augstākstāvošās iestādes nosaukums:

- no 03.08.93.g. - 01.11.94 LR Izglītības, kultūras un zinātnes ministrijas Valsts Kultūras pārvalde;
- no 01.11.94.g. LR Kultūras ministrija. Mainījies teātra nosaukums;
- ar 30.10.92.g. Kultūras ministrijas pavēli Nr.224 mainīts teātra nosaukums - Rīgas Muzikālais teātris;
- ar 16.01.96. Kultūras ministrijas pavēli Nr. 8 teātri likvidēja.

II

Pastāvīgi glabājamie un personālā sastāva dokumenti sakārtoti par 1992.g.-1996.g. Aprakstā Nr.1 ierakstīti lietvedības pastāvīgi glabājamās lietas par 1992.g.-1996.g. - pavēles, atskaites, sarakste utt.

Aprakstā Nr.2 ierakstīti pastāvīgi glabājamie radošā darba dokumenti par 1992./93.g.-1995./96.g. sezonām - lugu eksemplāri, kostīmu skices u.c.

Aprakstā Nr.3 ierakstītas grāmatvedības pastāvīgi glabājamās lietas par 1992.g.-1996.g. - štatu saraksti, bilances, pamatlīdzekļu uzskaites kartītes, galvenā grāmata u.c.

Aprakstā Nr.3 ierakstītas darbinieku algu kartītes par 1992.g.-1996.g.

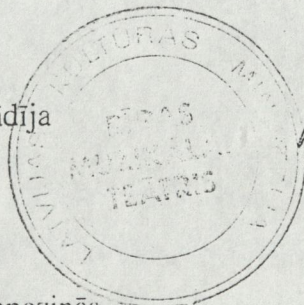
Teātris nav maksājis sociālās apdrošināšanas nodokli, tādēļ arī nav pārskati par sociālā nodokļa maksājumiem par 1992.g.-1996.g.

Aprakstā Nr.4 ierakstītas pavēles par personālo sastāvu, darbinieku personīgās lietas, kā arī darbinieku personas kartītes 1992.g.-1996.g. u.c.

Visos aprakstos lietas sistematizētas pēc nomināli - hronoloģiskās pazīmes.

Pastāvīgi glabājamās lietas no 1985.g.-1996.g. nodotas valsts glabāšanā Latvijas Valsts arhīvā Kultūras dokumentu daļā. Personālā sastāva lietas glabājas Kultūras ministrijas arhīvā.

Izziņu sastādīja
arhivāre

E. Kļaviņa

E.Kļaviņa

Ar izziņu iepazīnās

I. Zaks

I.Zaks

E.Kļaviņa
360619

9

LPSR Valsts Rīgas Muzikālais teātris
vēsturiskās izziņas papildinājums
par 1945.-1996. gadiem.

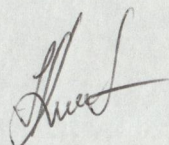
2000. gada rudenī sakarā ar glabātuves pārkārtošanu tika atrasti LPSR Valsts Rīgas Operetes teātra neapstrādāti dokumenti.

2001. gada oktobrī tika veikta šo dokumentu apstrāde un tika papildināts personāla sastāva lietu apraksts Nr.4, kurā ir iekļautas sekojoši dokumenti:

- Atbrīvoto darbinieku personu kartītes,
- atbrīvoto darbinieku darba grāmatiņas,
- atbrīvoto darbinieku izglītības apliecinājoši dokumenti.

Dokumentu fiziskais stāvoklis apmierinošs.

Vēsturiskās izziņas turpinājumu sastādīja
PFTDD vadošā arhiviste

I. Akmentiņa

LIETAS Nr. _____ APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā iešūtas (ievietotas) _____

9 (deviņi)

/ ar cipariem un vārdiem

_____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____,

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja _____

MC. Ousp.
amats

MC
paraksts

B. Cincea
paraksta atšifrējums